

EŞDİZİMLİ SÖZLÜKLER

*Bayram ÇETİNKAYA**

ÖZET

Bu çalışmada bir sözlük çeşidi olan eşdizimli sözlükler tanıtılacaktır. Bir sözcüğün dilde sıklıkla birlikte görüldüğü sözcüklerle kurduğu yapılar olarak tanımlanan eşdizimleri içeren bu sözlükler, sözcüklerin kullanımlarıyla ilgili bilgiler vermesi sebebiyle yabancı dil öğrenenler için çok yararlı bir kaynak olarak görülür. Bunun yanında dilde sözcükler arasındaki anlam ve sözdizimi ilişkilerini vermesi sebebiyle bir dilin işleyişini, yapısını ortaya koyması açısından da önem arz eder.

Anahtar Kelimeler: Sözlük, eşdizim, eşdizimli sözlükler.

COLLOCATIONS DICTIONARIES

ABSTRACT

In this study the collocations dictionary that is a kind of dictionary is introduced. A collocation is defined as co-occurrence of words frequently and so the collocations dictionaries are useful sources for foreign learners since they give information about using of words. Moreover the collocations dictionaries are very important because of revealing the semantic and syntactic relations between words.

Key Words: Dictionary, collocation, collocations dictionaries.

* Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, bayramcetinkaya@yahoo.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Genel olarak sözlüğü, bir dilin sahip olduğu sözcükleri ve deyimleri, tanımları ile barındıran gerek metin üretmede gerekse bir metni anlamada yardımcı olan, toplumun her kesiminin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte bir kaynak olarak tanımlayabiliriz.

Günümüzde farklı dilleri konuşan topluluklar arasında artan ilişkiler, bilim ve teknolojideki gelişmeler sözlük varlığına olan yaklaşımı değiştirmiştir. Bunun sonucu olarak sayı ve tür yönünden pek çok sözlük karşımıza çıkmaktadır.

Atkins ve Rundell, farklı türlerde sözlüklerin ortaya konmasında aşağıdaki hususların belirleyici olduğunu dile getirirler:

Sözlüğün dili (Tek dilli, İki dilli sözlükler...)

Sözlüğün kapsamı/içerdiği (Genel sözlük, Dilin özel bir alanı ile ilgili sözlükler...)

Sözlüğün hacmi (Standart baskı, Cep baskı...)

Sözlüğün kullanıcı ile bulunduğu ortam (Basılı, Elektronik...)

Sözlüğün sözcük ve açıklamayı verme düzeni (Sözcük → Anlam...)

Sözlükten yararlananların dili (Aynı dili konuşan kullanıcılara yönelik, Dünya genelinde sözlüğün dilini öğrenenlere yönelik)

Sözlük kullanıcılarının düzeyleri (Okur yazar yetişkinler, Okul öğrencileri...)

Sözlüğün kullanılma sebebi (Bir sözcüğün anlamını öğrenmek, Bir sözcüğü doğru kullanmak...) (Atkins ve Rundell 2008, 24-25).

Atkins ve Rundell'in *sözlüğün kapsamı* başlığı altında dilin belirli bir alanını ele alan sözlük çeşitlerinden biri olarak örnekledikleri eşdizimli sözlükler, bugün özellikle yabancı dil öğrenenlerin ihtiyaç duydukları bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eşdizim nedir?¹

Kullanım sıklığı yönünden bazı sözcüklerin aynı cümlede başka sözcüklerle olan birliktelikleri dikkat çeker. Bu birliktelikler atasözü, deyim, dua, beddua gibi kalıplaşmış yapılar şeklinde olabileceği gibi daha esnek nitelikteki yapılar içerisinde de belirli sözcükler yan yana gelebilmektedir: *Köpek* ve *havlamak* (*Köpek havladı.*), *kitap* ve *okumak* (*Kitaplar okundu.*), *yasak* ve *aşk* (*yasak aşk*) sözcükleri gibi.

¹ İngilizce *collocation* terimini Doğan Aksan *birliktelik* (Aksan 1999, 75) Berke Vardar *eşdizimlilik* (Vardar 2002, 94) şeklinde karşılamışlardır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Firth, bir sözcüğün eşdizimlerini, o sözcüğün sıklıkla birlikte olduğu başka sözcüklerle kurduğu yapılar olarak tanımlamaktadır. Konuyla ilgili olarak *eşek (ass)* örneğini veren Firth, bu sözcüğün dilde (İngilizcede), *ahmak (silly)*, *inatçı (obstinate)*, *aptal (stupid)* ve *korkunç-berbat (awful)* sözcükleriyle sıkça kullanıldığını belirterek *eşek (ass)* sözcüğünün anlamını eşdizimler içerisinde ele almaya çalışmıştır (Firth 1957, 195).

Halliday ise Firth'in yaklaşımına benzer olarak, *eşdizimi* bir sözcüğün birlikte olabileceği diğer sözcüklerle kurduğu dizimsel birlikler, gruplar olarak niteler ve bunu *tartışma (argument)* ve *sert (strong)* sözcükleriyle örneklendirir. Yazılı ve sözlü anlatımlardan seçtiği *sert bir tartışma*, *tartışmadaki sertlik*, *tartışma sertleşti* şeklinde sıkça birlikte görülen yapıları sıralayarak *sert* ve *sert ile ilişkili diğer yapıların*, *tartışma* ile bir eşdizim sergilediğini belirtir. (Halliday 1966, 156).

Nesselhauf (2005, 11-12), *eşdizimi*, dilde belirli bir kullanım sıklığına sahip olmak şartıyla sözcüklerin belirli bir aralık içerisindeki birliktelikleri şeklinde tanımlayarak, eşdizimlerin genellikle bir miktar kalıplaşmış yapıda sözcük birleşimleri olduğunu kaydeder.

Eşdizimlerin, Nesselhauf'un da belirttiği gibi, bir miktar kalıplaşmış nitelikte olması, deyimler ile eşdizimleri birbirinden ayırmada sıkıntılara sebep olmaktadır. Mitchell deyimlerin, hem elemanlarının gösterdiği kalıplaşma ile hem de anlam yönünden gösterdiği özellikleriyle diğer sözcük birleşimlerinden ayrıldığını; kalıplaşmanın, sözcüklerin başka bir alternatif sözcükle değiştirilmesini ve sözdizimsel yapının bozulmasını engellediğini dile getirir. Mitchell, eşdizimlerde ise deyimlerdeki kadar bir kalıplaşma, sınırlama olmadığı görüşündedir (Mitchell 1971, 53).

Cruse deyimleri, "tek bir anlamsal yapıda olan sözcük birleşimleri" şeklinde tanımlarken, eşdizim için "sıklıkla birlikte görülen leksikal ögeler dizisi" şeklinde açıklamada bulunur. Bir sözcüğün eşdizim örneklerinin, o sözcüğün anlamını belirlemede bizlere yardımcı olacağını belirten Cruse da, eşdizim ve deyimlerin birbirinden ayrı yapılar olduğu görüşündedir (Cruse 1986, 37-41).

Kjellmer (1994, xiv-xxxiii)'in, İngilizcedeki eşdizimleri incelediği eserinde, eşdizime, daha geniş bir anlamda yaklaştığı görülmüştür. Eşdizimleri dilbilgisi kurallarına uygun olarak şekillenmiş, sıklıkla birlikte görülen ögeler dizisi olarak tanımlayan Kjellmer, deyimleri, eşdizimlerin bir alt grubu olarak görür. Ona göre deyimler, "...sahip olduğu ögelerin anlamlarına bakarak, anlamını ayırt edemediğimiz eşdizimlerdir."

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Deyimler ile eşdizimleri ayrı tutan Mel'çuk, eşdizimleri 4'e gruba ayırır²:

1. Bir fiil (örn. *yardımcı fiil*) ile desteklenen eşdizimler: *adım atmak* (İng. *take a step*), *teşekkür etmek*
2. Sadece belirli birkaç sözcükle birlikteliklerinde belirli bir anlamı ortaya çıkan bağımlı bir sözcüğü barındıran eşdizimler: *kesme şeker*.
3. Beraber kullanıldığı sözcükten dolayı eşanlamlısını yerine geçiremeyecek nitelikteki bir sözcüğün yer aldığı eşdizimler: *hafif bir uyku* (*yeğni bir uyku değil*).
4. Karşılanan kavramla ilgili önemli bir ögeyi ifade eden bir sözcüğü barındıran eşdizimler: Örn. *artezyen kuyusu* (İng. *artesian well*), *at kişnemeleri* (İng *the horse neighs*) (Mel'çuk 1998, 30-31).

Eşdizimli Sözlükler

Bir dilde sözcüklerin ses, biçim, anlam özellikleri yanında sözdizimi içerisinde başka sözcüklerle kurdukları ilişki de önem arz eder. Sözcüklerin kullanımları ile ilgili olarak sözcüğün ait olduğu dili, anadili olarak konuşanlar pek fazla bir sıkıntı yaşamazken, yabancı dil olarak konuşanlar bazı sorunlarla karşılaşabilmektedir.

Yabancı dil öğrenenler, Türkçe *eve gelmek*, *kırmızı şapka*, *okulun penceresi* gibi birlikteliklerdeki sözcükleri kullanmada fazla bir sıkıntı yaşamazken, *koltuk değneği*, *kara cahil*, *bozuk para*, *saati kurmak* gibi yapıları anlam yönünden çözümlenmede ve kendi ifadelerinde kullanmada zorlanabilmektedir. Sözcüklerin sözlük anlamlarının bilinmesine rağmen kullanımlarında yaşanan bu sorun, sözcüklerin o dilde sıkça birlikte oldukları diğer sözcüklere hâkim olamamaktan kaynaklanmaktadır.

Özellikle ileri düzeyde yabancı dil öğrenenlerin, sözcükleri hatalı kullanmalarını önleyebilmek veya azaltabilmek, bir dili doğal yapısına uygun bir şekilde kullanmalarını sağlayabilmek için sözcüklerin aynı dizim içerisinde sıkça birlikte oldukları diğer sözcükleri bir arada gösteren eşdizimli sözlüklere ihtiyaç duyulmuştur.

Bugün dünyada yabancı dil olarak geniş bir öğrenici kitlesine sahip İngilizcenin, diğer dillere oranla daha çok eşdizimli sözlükleri bulunduğunu görmekteyiz. Bunlar içerisinde Morton

² Mel'çuk'un maddeler için verdiği eşdizim örneklerinin bazıları Türkçede uygun olanları ile değiştirilmiştir. Mel'çuk'un örneklerinin İngilizce karşılıkları parantez içerisinde verilmiştir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Benson ve arkadaşlarının *The BBI Combinatory Dictionary of English*, John Sinclair'ın *Collins COBUILD Collocations on CD-ROM*, Jimmie Hill ve Michael Lewis'in *The LTP Dictionary of Selected Collocations*, Margaret Deuter ve arkadaşlarının *Oxford Collocations Dictionary for Students of English* adlı eserlerini sayabiliriz.

İlk baskısı 1986 yılında yapılan *The BBI Combinatory Dictionary of English* (BBI) adlı eserin önsözünde Benson ve arkadaşları, sözlüğün hangi sözcüğün hangi sözcüklerle kullanıldığıyla ilgili bilgiler içermesi sebebiyle İngilizce öğrenenler için hayati öneme sahip olduğunu dile getirmişlerdir (Benson vd. 1990, vii). Giriş bölümünde Benson ve arkadaşları eşdizimi, anlamlı ve görevli sözcüklerle (isim, sıfat, fiil) tek başlarına herhangi bir anlam ifade etmeyen görevli sözcüklerin (edat) kurduğu *isim + edat*, *sıfat + edat* gibi eşdizimler (İng. *grammatical collocations*) ile sadece anlamlı ve görevli sözcüklerin (isim, sıfat, fiil, zarf) yer aldığı *fiil+ isim*, *sıfat + isim* yapısındaki eşdizimler (İng. *lexical collocations*) şeklinde ikiye ayırıp bunlar hakkında bilgi vermişlerdir (1990, ix-xxviii). Daha sonra alfabetik sıraya göre sözcükler ve sıkça birlikte oldukları sözcükler sıralanmıştır:

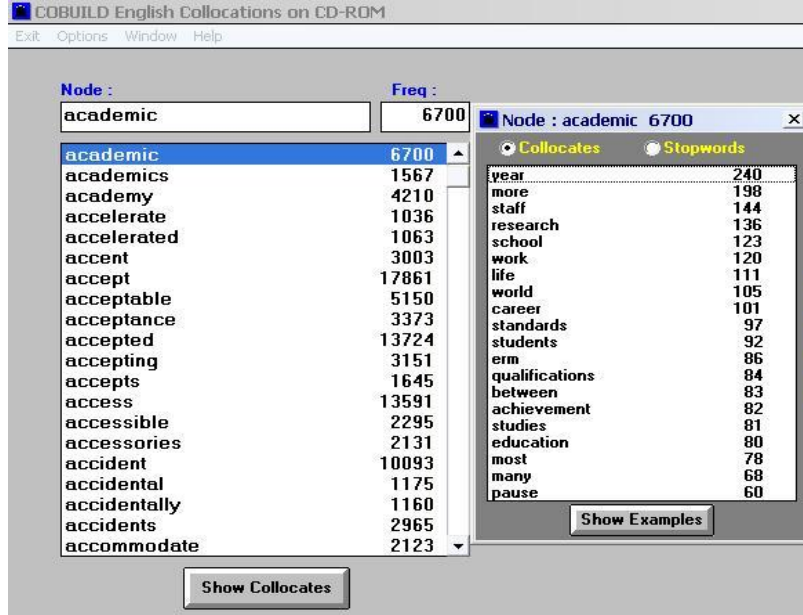
cat *n.* 1. to neuter a ~; to spay a (female) ~ 2. an alley; stray ~ 3. an Angora; Burmese; Persian; Siamese ~ 4. ~s meow (AE), miaow (BE); purr; scratch 5. a young ~ is a kitten 6. a male ~ is a tomcat 7. (misc.) to let the ~ out of the bag ('to reveal a secret')

BBI'den bir örnek: *kedî* (İng. *cat*) sözcüğünün eşdizimleri (Benson vd.1990,38).

John Sinclair editörlüğünde hazırlanan ve 1995 yılında kullanıma sunulan *Collins COBUILD Collocations* adlı çalışma, yoğun disk içerisinde olması sebebiyle dikkat çekicidir. Program, 200 milyon sözcüğün bulunduğu *Bank of English* adlı metin havuzuna (İng. corpus) dayanmakta ve 140.000 İngilizce eşdizimi içinde barındırmaktadır. Araştırılan sözcüğün ilgili alana girilmesiyle birlikte program, sözcüğün kendisinden önce ve sonra yer alan diğer sözcükleri, kullanım sıklığına göre sıralamakta ve ilk 20 sözcüğü karşımıza getirmektedir:

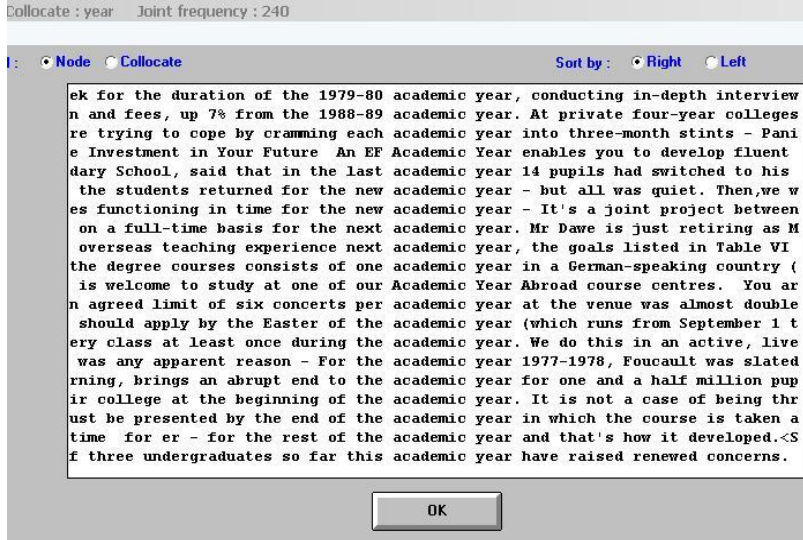
Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

COBUILD'den bir örnek: *akademik* (İng.*academic*) sözcüğünün eşdizim kurduğu sözcükler (Sinclair 1995).

Ayrıca program, sözcüğün birlikte kullanıldığı bu 20 sözcükten herhangi biri ile olan eşdizimlere *Bank of English* metin havuzundaki metinlerden 20 adede kadar örnek verebilmektedir:

COBUILD'de *akademik* (İng. *academic*) sözcüğünün *yıl* (İng. *year*) sözcüğü ile olan eşdizimlerine örnekler (Sinclair 1995).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009

1997 yılında Jimmie Hill ve Michael Lewis, orta ve ileri düzeyde İngilizce öğrenenlerin İngilizceyi doğru bir şekilde konuşmaları, yazmalarına yardımcı olması amacıyla İngilizcenin belirli eşdizimlerini içeren *The LTP Dictionary of Selected Collocations* (LTP) adlı eseri hazırlamışlardır. İngilizce öğrenenler için mümkün olduğu kadar yararlı ve kullanımı kolay olacak bir şekilde eşdizimlerin seçildiğini söyleyen Hill ve Lewis, sözlükte yer alan eşdizimlerin genel olarak *sıfat + isim, fiil + isim, isim + fiil, zarf + sıfat, fiil + zarf* yapılarında olduklarını kaydediler (Hill ve Lewis 1997, 6).

CAR

V: back (up), break into, crash, drive, hire, park, push, register, rent, repair, reverse, road-test, run, run in, service, smash up, start, steal, stop, tow, wreck, write off ~

V: ~ broke down, came/went off the road, packed up, ran into sth, screeched to a halt, skidded, swerved, was written off

A: economical, estate, family, flashy, luxury, powerful, second-hand, sports, used ~

LTP'den bir örnek: *araba* (İng. *car*) sözcüğünün eşdizimleri (Hill ve Lewis, 1997:40).

Oxford Collocations Dictionary for Students of English (OCD) sürekli güncellenen bir diğer İngilizce eşdizimli sözlüktür. Margaret Deuter ve arkadaşlarının editörlüğünde hazırlanmış olan bu sözlüğün de Giriş bölümünde özellikle bir metin oluşturma sırasında öğrencilere yararlı olacağı kaydedilmektedir (2002, viii). Sözlük hazırlanırken sözlük madde başlarının aynı dizimde birlikte oldukları sözcükler, 100.000 milyon sözcüğü barındıran *British National Corpus* metin havuzuna dayanılarak belirlenmiştir. Sözlükte sözcükler, şu eşdizimler içerisinde ele alınmıştır:

Sıfat + isim, nicelik bildiren sözcük + isim, fiil+ isim, isim + fiil, isim+ isim, edat + isim, isim + edat, zarf + fiil, fiil+ fiil, fiil+ edat, fiil+ sıfat, zarf + sıfat, sıfat + edat (Deuter vd. 2002, ix).³

³ Sözlüğün son baskısı ile ilgili olarak web sayfasında verilen bilgilere bakıldığında metin havuzunun değiştiği (*Oxford English Corpus*) ve büyüdüğü görülür. İki milyar sözcüğü barındıran metin havuzuna dayanan 200.000 eşdizimin 75.000 örnekle sunulduğu ifade edilmiştir (**Oxford University Press, Oxford Collocations Dictionary**, <http://www.oup.com/elt/catalogue/isbn/0-19-432538-5?cc=gb>) (ET: 28.07.2009).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

thesis *noun***1** part of a university degree

- ADJ. **doctoral, MA, Master's, MSc, PhD, etc.** | **chemistry, geology, etc.** | **research**
- VERB + THESIS **work on** | **complete, do, write (up)** | **submit** | **publish**
- THESIS + NOUN **research, title, topic**
- PREP. **by~** *She completed an MSc by thesis. in a/the~* *research presented in a thesis* | **~about/on** *He's doing a doctoral thesis on the early works of Shostakovich.*

2 statement of an idea/a theory

- ADJ. **basic, central, main**
- VERB + THESIS **prove, support** *The results of the experiment support his central thesis.* | **disprove** | **advance** *He advanced the thesis that too much choice was burdensome to people.* | **challenge, refute**
- PREP. **~about** *a thesis about the effects of new technology on skills*

OCD'den bir örnek: *tez* (İng. *thesis*) sözcüğünün eşdizimleri (Deuter vd. 2002, 800).

İngilizce dışında tanınmış bir başka eşdizimli sözlük, Almanca sözcüklerin eşdizimlerini içeren, Günther Drosdowski ve arkadaşlarının editörlüğünde hazırlanmış olan *Duden - Das Stilwörterbuch* (Duden) adlı çalışmadır. Kapak sayfasında, eşdizimler yanında, kalıplaşmış birlikteliklere, deyim ve atasözlerine de sözlükte yer verildiği belirtilir (Drosdowski vd. 1988).

Apfel, der: a) *Frucht des Apfelbaums*: ein grüner, [un]reifer, rotbäckiger, saurer, wurmstichiger, kandierter A.; dieser Apfel schmeckt gut; Äpfel pflücken, [vom Baum] schütteln; einen A. schälen, mit der Schale essen, reiben; bildl.: ihm ist der Erfolg wie ein reifer A. in den Schoß gefallen; R: der Apfel fällt nicht weit vom Stamm (jmd. ist in den [negativen]Anlagen den Eltern sehr ähnlich). b) *Apfelbaum*: die Äpfel blühen bereits. * **Apfel mit Birnen vergleichen; Apfel mit Birnen zusammenzählen/addiereⁿ** (*Unvereinbares zusammenbringen*) • (ugs.:) für einen **Apfel und ein Ei** (*sehr, viel zu billig*): ich habe das Fahrrad für einen A. und ein Ei gekauft, verkauft • in den **sauren Apfel beißen [müssen]** (*etwas Unangenehmes notgedrungen tun*) [*müssen*]).

Duden'den bir örnek: *elma* (Alm.*Apfel*) sözcüğünün eşdizimleri (Drosdowski vd. 1988, 77).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Tek dilli sözlük niteliğindeki bu eşdizimli sözlüklerin yanında, yabancı dil öğrenenler için daha kullanışlı olabilecek iki dilli eşdizimli sözlükler de hazırlanmıştır:

Wang'ın *A Dictionary of English Collocations (English-Chinese)*(1988), Morton Benson ve Evelyn Benson'un *Russian-English Dictionary of Verbal Collocations* (1993), Shigeziroo ve arkadaşlarının *The Kenkyusha Dictionary of English Collocations* (1995), Iordanskaja ve Paperno'nun *A Russian-English Collocational Dictionary of the Human Body* (1996), Hafız'ın *Al-Hafiz Arabic Collocations Dictionary* (2004) eserleri.

Sonuç

Görülmektedir ki yukarıda adı geçen tek dilli ve iki dilli eşdizim sözlüklerin ortaya çıkmasında genel olarak yabancı dil öğretimi rol oynamıştır.

Bugün dünyada geniş bir coğrafyada yaşayan Türklerin başka milletlerle olan ilişkisi Türkçenin yabancı dil olarak öğrenilmesinde etkili olmaktadır. Yabancılarla Türkçenin iyi ve etkili bir şekilde öğretilmesi amacıyla Türkçenin eşdizimli sözlüklerinin hazırlanması gerekmektedir.

Bunun için tek başlarına anlamlı ve görevli sözcükleri esas alarak bu sözcüklerin kendilerinden önce ve sonra gelen sıkça birlikte oldukları sözcükler belirlenmelidir. Fakat bu işlemi gerçekleştirebilmek için Türkçe sözcüklerin kullanımlarını içeren elektronik ortama aktarılmış geniş bir metin havuzuna ihtiyaç vardır.

Bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesinde yararlı ve kullanışlı bir kaynak olması yanında eşdizimli sözlükler, dilin işleyişini, sözcükler arasında anlam ve sözdizimi ilişkisini ortaya koyması yönünden de önem arz eder. Bu bakımdan ana dili bilgisini geliştirmeye çalışanların dilin kullanımıyla ilgili eksikliklerini gidermesi açısından da faydalı olacaktır.

Dilde eş veya yakın anlamlı olduğu düşünülen *al/kırmızı*, *acı/ıstırap*, *kara/siyah*, *kalp/yürek* (Çetinkaya, 2007) gibi bazı sözcüklerin anlam farklılıkları, kullanımları sırasında başka sözcüklerle olan birlikteliklerinde belirlemektedir. Eşdizimli sözlükler, sözcüklerin dildeki kullanımları ile ilgili bilgiler içermesi sebebiyle, konuşma ve yazma sırasında en uygun sözcüğün seçilmesinde kullanıcılarına kolaylık sağlayacaktır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Türk lehçeleri arasında metin aktarma çalışmalarında karşılaşılan bazı sorunların ortadan kaldırılmasında da hazırlanacak eşdizimli sözlükler yararlı olacaktır. Kaynak lehçede bir sözcüğün başka bir sözcükle kurduğu bir eşdizimin eş değerini hedef lehçede bulmak zor olabilmektedir (Uğurlu 2004, 32).

Bu sıkıntı, lehçelerin tek tek eşdizimli sözlüklerinin veya lehçeler arası karşılaştırmalı eşdizimli sözlüklerinin hazırlanmasıyla ortadan kaldırılabilir.

KAYNAKÇA

- AKSAN, Doğan, (1999). **Anlambilim**, Ankara: Engin Yayınevi.
- ATKINS, B. T. Sue ve RUNDELL Michael, (2008). **The Oxford Guide to Practical Lexicography**, Oxford University Press.
- BENSON, M., BENSON E. ve ILSON, R., (1986). **The BBI Combinatory Dictionary of English**, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- BENSON, Morton ve BENSON Evelyn, (1993). **Russian-English Dictionary of Verbal Collocations**, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- CRUSE, D. A., (1986). **Lexical Semantics**, Cambridge: Cambridge University Press.
- ÇETİNKAYA, Bayram, (2007). “Bağlam İçerisinde Yürek ve Kalp Sözcükleri”, **AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi**, C:IX, S:1, s. 111-134.
- DEMİR, Nurettin ve YILMAZ Emine, (Ed.) (2001). **Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildirileri**, Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Basımevi.
- DEUTER, Margaret, vd. (ed.) (2002). **Oxford Collocations Dictionary for Students of English**, Oxford: Oxford University Press.
- DROSDOWSKI, Günther, vd. (1988). **Duden - Das Stilwörterbuch**, Mannheim: Dudenverlag.
- FIRTH, J. R., (1957). “Modes of Meaning”, **Papers in Linguistics 1934-1951**, London:Oxford University Press, s. 190-215.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- HAFIZ, Al-Tahir Abd-Elsalam, (2004). **Al-Hafiz Arabic Collocations Dictionary**, Beirut.
- HALLIDAY, M. A. K., (1966). "Lexis as a Linguistic Level", (Ed. C.E. Bazell vd.) **In Memory of F. R. Firth**, London:Longman, s. 148-162.
- HILL, Jimmie ve LEWIS Michael, (1997). **LTP Dictionary of Selected Collocations**. Hove: Language Teaching Publications.
- IORDANSKAJA, Lidija ve PAPERNO Slava, (1996). **A Russian-English Collocational Dictionary of the Human Body**. Columbus, OH:Slavica Publishers.
- KJELLMER, Goran, (1994). **A Dictionary of English Collocations**. Oxford:Clarendon Press.
- MEL'ČUK, Igor, (1998). "Collocations and Lexical Functions" (Ed. A.P. Cowie) **Phraseology:theory, analysis, and applications**, Oxford University Press, s. 23-54.
- MITCHELL, T.F., (1971). "Linguistic goings on. Collocations and other lexical matters arising on the syntagmatic record", **Archivum Linguisticum. C.II, s. 35-69**.
- NESSSELHAUF, Nadja, (2005). **Collocations in a Learner Corpus**. Amsterdam / Philadelphia:John Benjamins Publishing.
- SHIGEZIROO, Ichikawa, vd. (1995). **The Kenkyusha Dictionary of English Collocations**. Tokyo: Kenkyusha.
- SINCLAIR, John, (Ed.) (1995). **COBUILD English Collocations on CD-ROM**, London:Harper Collins Publishers Ltd.
- UĞURLU, Mustafa, (2004). "Türk Lehçeleri Arasında Kelime Eş Değerliği", **Bilig**, S. 29, s. 29-40.
- VARDAR, Berke, (2002). **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: Multilingual.
- WANG, Wenchang, (1988). **A Dictionary of English Collocations (English-Chinese)**, Nanjiang.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*